

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационния труд

Развитие на дигиталния вътрешен пазар на Европейския съюз

на редовния докторант Калин Томов

Научен ръководител: проф. д-р Ингрид Симеонова Шикова,

Софийски университет «Св.Климент Охридски»

Катедра «Европеистика»

**Професионално направление 3.3 – Политически науки (Европеистика –
икономически изследвания)**

За вътрешния пазар на Европейския съюз са правени многобройни изследвания, някои от които дори още преди неговото създаване (като т.нар. доклад Чекини). Изследванията за дигиталния вътрешен пазар, обаче, са слабо представени и все още са в начална фаза. Както беше установено и от докторанта, на този етап липсва точна научна рамка и унифицирани разбирания за сектора, стандартни дефиниции за дигитална търговия и свързаните с нея понятия и процеси. Има и съществени недостатъци в наличните данни, свързани с дигиталния пазар, които са недостатъчни и несъпоставими.

Актуалността на дигиталния пазар и неговата важност за развитието на икономиката на ЕС изискват анализиране на процесите не в ретроспективен план от дистанцията на завършени политики, а в хода на тяхното формулиране и осъществяване, включително установяване на рисковете, общите и специфичните проблеми пред държавите членки. Това, разбира се, засилва сложността на изследването, поради динамичния процес на развитие на дигиталния пазар и създаване на ново законодателство. В този смисъл изследването на развитието на дигиталния вътрешен пазар има не само научна актуалност, но е и приоритетно в практико-

приложен план като се имат предвид продължаващите преговори между държавите-членки по отделните елементи на политиката за развитие на дигиталния вътрешен пазар. Не трябва да пропускаме и нарастващите обществени очаквания за положителни икономически ефекти от усилията за развитие на дигиталния пазар. Прочитът на предложението ни оставя без съмнения, че в него са анализирани важни, актуални и подходящи за докторантско изследване, въпроси.

Дисертационният труд е с общ обем 374 страници, от които 336 стр. текст и включва увод, четири глави, заключение, библиография и четири приложения. Библиографията включва 203 използвани източника.

Основната цел на дисертационния труд е да проследи и анализира динамиката и тенденциите на развитие на политиката за развитие на дигиталния вътрешен пазар и да идентифицира основни и съществени предизвикателства, пред които е изправена политиката с оглед постигане на залаганите общи и специфични цели. Чрез постигането на тази цел се проверява основната хипотеза на дисертацията, според която политиката за развитие на дигиталния вътрешен пазар безспорно допринася за развитието на обществото и икономиката на ЕС, но среща и редица предизвикателства и трудности, които тепърва следва да бъдат идентифицирани и преодолени, за да може политиката действително да доведе до залаганите общи очаквания.

Докторантът е осъществил редица изследователски задачи, които водят до аргументиране на хипотезата, посочена от автора в началото на дисертационния труд и дават облика на едно задълбочено научно изследване:

- Анализирани са основните тенденции за развитие на вътрешния пазар и на дигитализацията на вътрешния пазар в контекста на тенденциите в глобалната икономика и на икономическите цикли.
- Направен е анализ на основните елементи от досега провежданата и осъществявана политика за дигиталния пазар и резултатите, които са постигнати.
- На тази основа са идентифицирани и анализирани новите цели и предприеманите мерки на политиката и основните предизвикателства, произтичащи от институционалните, социално-икономическите, културните и исторически особености на държавите, членуващи в Европейския съюз.

- Осъществено е емпирично проучване за актуалните политическите и институционални фактори, които оказват влияние върху приемането на ключови мерки, като част от политиката за развитие на дигиталния вътрешен пазар.
- Самостоятелно приносно качество е систематизацията на тази не само твърде обемна, но и много динамична материя.

Като обобщение могат да бъдат изброени редица достойнства на труда: задълбочени анализи, умело защитаване на тези, безспорно познаване на академичния дебат по изследваните въпроси и на документите на европейско и на национално равнище, професионален подход към изследването, практически познания на спецификата на вземане на решения в ЕС в изследваната област, умения за формулиране на изводи и обобщения.

Докторантът има много добър език и научен стил, прецизен е по отношение на терминологията. Технически дисертацията е оформена грижливо.

Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертацията, на направените изводи и препоръки. Той е подготвен грижливо и дава пълна представа за дисертационния труд, неговите цели, задачи и резултати. Калин Томов има две публикации по темата на дисертацията в сборници на Софийския университет. Участвал е в три специализирани международни научни конференции, свързани с въпросите на дигиталния пазар.

Докторантът положи усилия да отчете добросъвестно бележките, които му бяха отправени по време на вътрешната защита. Бих препоръчала публикуването на дисертационния труд в монография след съответна преработка и съкращаване. В България няма всеобхватна публикация по темата за дигиталния вътрешен пазар и публикуването на монография би имало принос за интензифициране на дискусиата в българското общество.

Като научен ръководител бих искала да обърна внимание и на процеса на работа с докторант Калин Томов през тригодишния период на неговата редовна докторантура. При определянето на темата на дисертацията, докторантът имаше стремеж и желание да работи в сфера, която не е изследвана и съдържа предзвикателства за един млад учен, който има и практически опит. Следва да се подчертае, че изборът на тази тема предопредели и развитието на професионалната

кариера на Калин Томов. Вярно е, че той не успя за защиты в рамките на тригодишния срок, но мисля, че резултатът, който виждаме днес показва, че се е справил дори по-успешно отколкото, ако беше защитил в срок. Защо си позволявам да твърдя това – през последните две години Калин Томов работи в Постоянното представителство на България в ЕС и отговоря именно за въпросите на вътрешния пазар , включително на дигиталния пазар. Това означава, че на практика той «ври и кипи» в тази тематика. Именно тази конкретна работа на терен му помогна да направи толкова всеобхватно изследване, което има и своята практическа стойност. Съчетаването на научни амбиции с практически опит и конкретни познания на специфичните особености в процеса на вземане на решения в Европейския съюз в областта на дигиталния пазар се оказаха изключително благоприятни за оформянето на Калин Томов като експерт в тази сфера.

Заключение

Дисертационният труд отговаря на законовите изисквания – той е свидетелство, че авторът притежава задълбочени познания по темата, познава теорията и академичната литература в изследваната област и демонстрира висока способност за самостоятелно научно изследване. Дисертационният труд показва научната осведоменост и високата информационна култура на докторанта в изследваната сфера. Безспорно е, че дисертацията съдържа оригинални приноси моменти и има научно-приложни резултати. Въз основа на цялостната положителна оценка на дисертационния труд „Развитие на дигиталния вътрешен пазар на Европейския съюз“ подкрепям присъждането на образователна и научна степен “доктор” на Калин Томов.

1 септември 2016г.

проф.д-р Ингрид Шикова